joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 21

A mérleg, a vagyonelemek kettős megjelenítésének eszköze

PETE ISTVÁN

A gazdasági élet szereplői, a gazdálkodó szervezetek a társadalmi újratermelési folyamatot egymástól elkülönült szervezeti egységek működésén keresztül valósítják meg. Ezek közül kiemelt szerepük van a vállalkozásoknak, illetve vállalatoknak. A gazdálkodó szervezetek az árutermelés és pénzviszonyok gazdasági alapegységei, erőforrással rendelkeznek, technikailag különböznek, és a piaci realizálásból származó bevételekből fedezik a működéshez és a befektetéshez szükséges feltételeket a nyereség elérése céljából. A gazdálkodó szervezetek adott összetételű és méretű vagyonnal rendelkeznek, amely a gazdálkodás során állandó körforgásban van. A hatékony és folytonos működéshez a szervezetnek megfelelő mennyiségű és minőségű információra van szüksége. Ezt az igényt azonban csak úgy tudja kielégíteni, ha tevékenységéről megfelelő nyilvántartást vezet számvitel formájában.

A román számviteli törvény szerint a számvitel az eszközök, kötelezettségek és a tőke, valamint a jogi és természetes személyek tevékenysége során elért eredmények mérésére, értékelésére, megismerésére, irányítására szakosodott tevékenység. Ennek szükségszerűen kell biztosítani a vagyoni-pénzügyi helyzettel kapcsolatos információk időrendi és rendszeres feljegyzését, feldolgozását, ennek közzétételét és megőrzését mind a belső igények kielégítésére, mind a potenciális befektetők és partnerek számára.

A vállalati vagyon körforgásának rögzítése, illetve kettős megjelenítése egy meghatározott időpontban, a vagyonmérleg segítségével történik.

1. A mérleg fogalmáról

A mérleg szó a *bilancia* olasz szóból ered, melynek latin eredete szerint a *bi* és a *lanx két tányért,* elvont értelemben kéttányéros mérleget jelent. Más értelmezés szerint a mérleg elnevezés a francia *bilan* szóból ered, melynek összetétele a *bil* (számla, számadás) és az *an* (év) szavak, így jelentése *évi számadás.*

A könyvviteli feljegyzések már a XV. században megteremtették a lehetőséget mérleg készítésére. Mégsem került sor rá, mivel a kereskedőket akkor a forgalom alakulása érdekelte, nem pedig a vállalat vagyoni helyzete vagy a vállalkozás eredményessége. A kapitalizálódás során viszont megjelent a vállalati tőke, melynek következtében szükségszerűvé vált a vagyon változásának kimutatása, a vagyontárgyaknak mint a tőke megtestesítőinek a megjelenítése. Ezért a XIX. században a szakemberek, vállalati vezetők és a tulajdonosok egyre inkább

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 22

a mérleg összetételének, alkotóelemeinek megjelenítésére fektették a hangsúlyt, annak eredményeképpen is, hogy a tőke mozgástere, áramlása, átalakulása, a saját és idegen tőke arányának változása, a gazdasági fejlődés összetettebb mivolta egyre nagyobb méreteket öltött. A mérleg összeállításának célja a vállalkozói vagyon kimutatása volt. A XX. század elején a gazdasági verseny kiéleződése következtében a vállalkozókat, tulajdonosokat egyre inkább az érdekelte, hogy tőkéjükkel milyen többletvagyont tudnak létrehozni, vagyis hogy a használt tőke mennyi nyereséget termel. A Schmalenbach, német üzemgazdász által kidolgozott és tökéletesített nyilvántartási rendszer, amely nyilvántartotta a bevételeket és költségeket, lehetővé tette a létrehozott eredmény kimutatását. Ettől a pillanattól kezdve a vállalati vagyon kimutatása mellett szükségszerűen megjelenik az eredmény meghatározása és kimutatása. Ez pedig fordulópontot jelentett a könyvvitel szempontjából, hiszen így a hangsúly az eredmény számbavételére helyeződik. Az 1930-as években a gazdasági válság idején a tőkést az érdekelte, hogy mennyit ér a vagyona fordulónapi értéken, illetve a jövőbeni célkitűzések, tervek megvalósítása szempontjából. Ezekre a kérdésekre a tulajdonos csak ennek a célnak megfelelő mérleg elkészítése által kaphatott választ.

Romániában 1945 után a szovjet mintára készült ún. *lejmérleg* készült, amely nemzeti vagyonról szóló információkat szolgáltatott a centralizált vezetéshez. A XX. század utolsó évtizedében következett be a lényeges szemléletváltás, amikor a magántulajdonon alapuló gazdaság a piacgazdaság feltételei szerint fejlődik, új tulajdonformák jelennek meg, a vállalatoknak nemzetközi kapcsolatai lesznek, külföldi partnerekkel üzletelnek, több tulajdonos különböző érdekeltséggel jelenik meg a vállalatok életében, akiknek az eddigiektől eltérő információkra is szükségük van. Ennek következtében módosítani kellett a beszámolói rendszert, az információk ellenőrzöttebbek, megbízhatóbbak és összetettebbek kellett legyenek. Az EU-tagság egységes, mindenki számára összehasonlítható rendszer kidolgozására kötelez, alkalmazva az Európai Unió számviteli direktíváit, ezekkel harmonizálva a nemzeti törvénykezést. Ezek után a gazdálkodóegységek mérlegei egyrészt a tulajdonosok és a velük kapcsolatban levő érdekhordozók, másrészt a vállalat vezetése számára szolgáltatnak információt, melyek a vállalat vagyoni helyzetére és eredményességére vonatkoznak.

A mérleg a vállalkozás összes vagyonát megjelenési formájuk (eszközök) és eredetük (források) szerinti bontásban, az újratermelési folyamat körforgásának egy pillanatában (a fordulónapon) mutatja (Papp 1993. 66).

A mérleg olyan kétoldalú kimutatás, amely a vállalkozás eszközeit és forrásait, valamint annak részeként az elért eredményt adott időpontban, egymással szembeállítva, összevontan és pénzértékben mutatja [Fehér (szerk.) 1996. 5].

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 23

Más megközelítésben a mérleg a vagyonelemek kettős megjelenítés könyvviteli elvének eszköze, amely standardizált formában és tartalomban jeleníti meg az eszközöket és a forrásokat (Matis 2005. 289).

Ugyanakkor a mérleg a vállalati vagyon, a pénzügyi helyzet és az elért eredmények helyzethű, tiszta és teljes kimutatása. A törvények szerint a mérleg egy éves szintetikus kimutatás (Pete 2007. 235).

A meghatározásokból kiindulva a mérleg „a vagyon és beszerzési forrásainak mérlege", amely kimutatja a vállalkozás eszközeit, a saját tőkét, a céltartalékokat és a kötelezettségeket, illetve a vállalkozás vagyoni-pénzügyi helyzetét, valamint az időszak eredményét. Ennek értelmében a mérleg bal oldala tartalmazza a vállalkozás vagyonát, ezek alkotóit konkrét összetételük, felhasználási céljuk szerint eszközök formájában, jobb oldala pedig ezek eredetét, rendeltetési céljait források, passzívák elnevezéssel.

Az eredmény olyan forrásnak minősül, melynek jellegzetessége egyrészt, hogy nincs besorolva sem a saját, sem az idegen források közé, másrészt hogy lezárt időszakra vonatkozó eszközállomány-változást fejez ki (Cojocea 2004. 86). Az eredmény a mérleg összeállítása pillanatában nemcsak saját, hanem idegen forrásrészt is tartalmaz, amely a mérleg jóváhagyása után megosztásra kerül a vállalat, a tulajdonosok és az állam között. Az eredmény megállapítása az eszközök és a források részösszegeinek különbségeként jelenik meg, melynek összetevői a saját és az idegen források. A tárgyi év eredménye, mint az eszközök és források közötti különbség, lehet pozitív vagy negatív érték.

A mérlegnek felmérhetetlen az elméleti és/vagy a gyakorlati jelentősége. Így, elméleti megközelítés szempontjából, a mérleg által jelenik meg a gyakorlatban a kettős könyvvitel alapvető elve, a kettős megjelenítés elve, melynek során a vagyontételek eszköz, illetve forrás formájában vannak megjelenítve. Gyakorlati megközelítés szempontjából a mérleg egy információforrás, amely alapján a vállalat gazdasági tevékenységét és az elért eredményt elemezni lehet, mely során olyan határozatok meghozatala lehetséges, melyek által kiigazítható a vállalat gazdasági helyzete (Pântea 2003. 293). A mérleg kiállításának célja tehát a vagyon, valamint az eredmény meghatározása.

A mérleg, funkciói által, általános információkat szolgáltat, informál az alkalmazott számviteli rendszerről, a döntéshozókról és a partnerekről, valamint lehetőséget teremt gazdasági-pénzügyi mutatószámok kiszámítására, a gazdasági elemzésre és a vállalat hatékony működésének megteremtésére. A mérleg azt a szakaszt jelöli, amely egy bizonyos időre vonatkozó számviteli munkálatokat lezárja, ugyanakkor kiindulópont a következő periódus számvitelében.

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 24

2. A kettős szemléletről

A mérleg meghatározása arra mutat, hogy a vállalati vagyon fogalma mögött egy kettősség van, ugyanis nem elég csak azt tudni, hogy milyen javai vannak egy vállalatnak, hanem azt is tudnunk kell, hogy miből, honnan származnak ezek. Vagyis szükségünk van a javakat két szempontból leképezni, ami kettős szemléletet jelent. A mérlegben a vállalati vagyon kettős szempontból, anyagi, illetve absztrakt, vagyis eredete szempontjából van kimutatva (Oprean–Irimie 2001. 9).

A kettős szemlélet a számvitel alapvető módszere, melynek lényege, hogy ugyanazt a vagyonrészt két szempont szerint szemléli. Egyrészt az újratermelési folyamatban betöltött szerepük szerint, pontosabban a javak a folyamat különböző szakaszában való tartózkodása és az ott betöltött szerepük szerint, másrészt eredetük szerint, azaz honnan/kitől kerültek a vállalkozáshoz.

Az első szempont esetében eszközökről (aktívákról), a második esetében pedig forrásokról (passzívákról) beszélünk. Mivel a mérleg ugyanazt a vagyont mutatja ki más-más szempontból, ezért a két oldalának értelemszerűen egyeznie kell, az eszközök (E) és a források (F) végösszege egyenlő, amit mérlegegyezőségnek nevezünk, ez a mérleg alapegyenlete:

$$E = F$$

vagy

$$E = St + K,$$

ahol:

St = saját tőke (saját/nettó vagyon),

K = kötelezettségek (tartozások).

A kettős szemlélet az alábbi három elv alapján működik:

1. A kettős megjelenítés elve, mely szerint a vagyont két szempontból kell bemutatni: egyrészt annak konkrét megjelenése szerint (eszközök, aktívák), másrészt egy absztrakt formában származása szerint (források, passzívák). A vagyon megjelenítése a mérleg mint kétoldalú kimutatás segítségével történik.

2. A kettős bejegyzés elve, mely szerint a vagyonmozgásokat is „kettősen” kell elszámolni, azaz figyelembe kell venni a módosulásokat mind az eszközök, mind pedig a források oldalán. A vagyonmozgások nyomon követésének eszköze a (könyvviteli) számla, melyek összesítése során jelennek meg a mérlegben az eszközök és a források.

3. Az eredmény kettős meghatározottsága, amely szerint az időszak eredménye meghatározható a bevételek és ráfordítások különbségeként, de ugyanakkor a gazdagság változá-

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 25

saként is, mint az időszak végi saját tőke és az időszak eleji saját tőke különbsége. Ennek megfelelően az eredmény megjelenik az eredmény-kimutatásban és a mérlegben is.

3. A mérleg összetétele, eszközök, saját tőke és kötelezettségek

A román számvitel átvette az IASB keretelveiben megfogalmazott értelmezéseket, melyek a következők [1752/2005-ös PMR, §21(2)]:

– eszköz, a vállalkozás ellenőrzése alatt álló erőforrás, amely múltbéli események eredményeként jött létre, s amelytől elvárható, hogy belőle a vállalkozás számára a jövőben gazdasági előnyök származzanak;

– kötelezettség, a vállalkozás jelenleg fennálló tartozása, amely múltbéli eseményekből származik, melynek kielégítése várhatóan a gazdasági előnyöket megtestesítő vállalati erőforrások kiáramlását fogja eredményezni;

– saját tőke, az a fennmaradó érdekeltség a vállalkozás eszközeiben, ami az összes kötelezettség levonása után maradt meg.

1. táblázat. A vállalati mérleg összetétele

Eszközök	Források
A. Befektetett eszközök	A. Saját tőke
I. Immateriális javak	I. Társasági tőke
II. Tárgyi eszközök	II. Tőkével járó díjak (ázsió)
III. Befektetett pénzügyi eszközök	III. Átértékelésből szárm. tartalékok
	IV. Tőketartalékok
B. Forgóeszközök	V. Áthozott eredmény
I. Készletek	VI. Tárgyi év eredménye
II. Követelések	
III. Rövidtávú pénzügyi befektetések	B. Céltartalékok
IV. Pénzeszközök	
	C. Kötelezettségek
	I. Hosszú lejáratú kötelezettségek
	II. Rövid lejáratú kötelezettségek
C. Aktív időbeli elhatárolások	D. Passzív időbeli elhatárolások

Látható, hogy ahhoz, hogy egy jelenség (vagyonelem) eszközként kimutatható legyen, más szóval felvehető legyen a mérleg eszköz oldalára, vagyis aktiválható legyen, szükséges, hogy a jövőben belőle bizonyítható módon haszon származzék és értéke megbízhatóan becsülhető legyen.

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 26

A kötelezettségek is hasonló módon értelmezhetők. Ezek a jövőben nagy valószínűséggel erőforrás kiáramlásához vezetnek és megbízhatóan értékelhetők.

A saját tőkét egyfajta maradványértékként értelmezzük, amely két módon képződhet: vagy tulajdonosi (részesedési, részvényesi) befizetésből, vagy pedig a vállalat hozza létre. A vállalatnak a működéséhez/működtetéshez társasági tőkére van szüksége. A vállalati tevékenység eredménye (nyeresége vagy vesztesége) ugyancsak a saját tőkének része.

4. A mérlegtételek változása

A mérleg a vállalat eszközeinek és forrásainak állományát mutatja be egy adott időpontra vonatkozóan. A gazdasági körforgás fázisain áthaladva a vagyonelemek folytonos mozgásban, átalakulásban vannak. A gazdasági és pénzügyi műveletek változásokat eredményeznek az eszközök és források összetételében, amikor a termelési és újratermelési folyamat során az anyagi eszközök pénzeszközökké, majd újra anyagi eszközökké alakulnak. Tehát az eszközök és források állománya a vagyonelemek mozgása következtében az újratermelési folyamat során állandóan változik. Ez a mérlegtételek változását eredményezi. Mégis, függetlenül a gazdasági és/vagy pénzügyi műveletek által eredményezett módosulásoktól, a mérleg összetételének és működésének alapszabálya szerint az eszköz és forrás oldalak közötti egyenlőség fennmarad.

A gazdasági művelet olyan gazdasági esemény, amely a vállalkozás vagyonában (eszközeiben, forrásaiban) vagy vagyonában és jövedelmezőségében pénzben kifejezhető változást okoz. A gazdasági műveletek tehát az eszközök és források változásának egyes mozzanatai. A vállalkozásoknak tevékenységük során ezeknek a gazdasági műveleteknek a hatásait kell folyamatosan feljegyezniük.

A gazdasági műveleteknek négy alapvető típusát különböztetjük meg, aszerint, hogy milyen a hatásuk a mérlegben:

– Eszközök összetételét (struktúráját) módosító gazdasági műveletek – ide olyan gazdasági műveletek sorolhatók, amelyek kizárólag az eszközök összetételében okoznak változást, azaz azonos összeggel növelik az egyik eszközfajta értékét, és ugyanazzal az összeggel csökkentik egy másik eszközfajta értékét:

$$E = F$$

$$E + X - X = F.$$

– Források összetételét (struktúráját) módosító gazdasági műveletek – olyan gazdasági műveletek, amelyek kizárólag a források összetételében okoznak változást, azaz ugyanazzal az összeggel növelik az egyik forrásfajta értékét egy másik forrásfajta értékének csökkenése mellett:

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 27

$$E = F$$
$$E = F + X - X.$$

– Eszközök és források nagyságát (volumenét) növelő gazdasági műveletek – olyan típusú műveletek, amelyek egyidejűleg és azonos összeggel növelik mind az eszközök, mind a források értékét:

$$E = F$$
$$E + X = F + X.$$

– Eszközök és források nagyságát (volumenét) csökkentő gazdasági műveletek – ebbe a kategóriába sorolhatók azok a gazdasági műveletek amelyek egyidejűleg és ugyanakkora összeggel csökkentik mind az eszközök, mind a források értékét:

$$E = F$$
$$E - X = F - X.$$

Vannak olyan gazdasági műveletek is, amelyekben egyszerre több alapvető gazdasági művelet kapcsolódik össze. Ezeket a gazdasági műveleteket összetett gazdasági műveleteknek nevezzük. Az összetett gazdasági műveletek azonban minden esetben megbonthatók és visszavezethetők a négy alapvető gazdasági művelet valamelyikére (Baricz–Roth 2002. 38).

A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) Keretelvei az *éves pénzügyi kimutatások alkotóelemeiként* határozza meg az eszközöket, kötelezettségeket és saját tőkét.

Ebből a megközelítésből felírható a következő egyenlőség a vagyonelemek között:

$$E = St + K,$$

ahol: E – eszközök, St – saját tőke, K – kötelezettségek.

A fenti egyenlőségből kiindulva kilenc alapvető gazdasági műveletet különböztethetünk meg, amelyek befolyásolják az eszközök, kötelezettségek és saját tőke értékét.

	E ↑	**K ↓**	**St ↓**
E ↓	E ↓ E ↑	E ↓ K ↓	E ↓ St ↓
K ↑	K ↑ E ↑	K ↑ K ↓	K↑ St ↓
St ↑	St ↑ E ↑	St ↑ K ↓	St ↑ St ↓

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 28

5. Mérlegtípusok

A gyakorlatban több típusú mérleg létezik, melyeket különböző szempontok szerint lehet csoportosítani:

1. A vagyoni (gazdálkodó) egység jogi státusa szerint:

– alapítói vagy nyitó mérleg, a vagyoni egység alapításakor jön létre, ezt kezdő mérlegnek is nevezik, amely kimutatja a társak/részvényesek anyagi és pénzügyi hozzájárulását a cégalapításhoz;

– folyó vagy ügyviteli mérleg, a vagyoni egység működése során a hatályban lévő jogszabályok által előírt határidők szerint kiállított mérleg;

– záró vagy felszámolási mérleg, a vagyoni egység tevékenységének felszámolásakor kiállított mérleg;

2. Átfogó (kiterjedés) képesség szerint:

– alap- vagy elsődleges mérleg, amely külön-külön mindegyik vagyoni egység szintjén keresztül él;

– központi (konszolidált) mérleg, összesített formában van kiállítva és a cég egészét mutatja be az alapmérlegek adatainak alapján, ami nem más, mint az alapmérlegek összesített formája;

3. Jogszabályi rendelkezések szerint:

– pénzügyi mérleg, pénzügyi szabályoknak megfelelően állítják ki, jövedelmek adóztatásához szolgál alapul;

– kereskedelmi mérleg, a gazdálkodóegység vagyonának helyzetét mutatja;

4. A vagyoni egységek mérete szerint:

– mérleg, mint az éves pénzügyi beszámoló része, amelyet a nagyméretű vagyoni egységek készítenek el, a 2001/94. sz. pénzügyminisztériumi rendelet szerint;

– mérleg, mint az egyszerűsített éves pénzügyi beszámoló része, melyet a 2001/306. sz. pénzügyminisztériumi rendelet által megnevezett vagyoni egységek (kis- és közép-, valamint mikrovállalkozások) készítenek el;

– mérleg, amelyet a nonprofit vagyoni egységek állítanak ki a 2003/1829-es pénzügyminisztériumi rendelet értelmében;

5. A mérlegkészítés időpontja szempontjából megkülönböztetünk:

– Nyitómérleget, amely a tárgyi év kezdőmérlege, segítségével megnyitjuk az eszköz és forrás számlákat. A nyitómérleg megegyezik az előző év záró mérlegével. Kétféle nyitómérleget különböztetünk meg, attól függően, hogy a vállalat működő-e, vagy ezen a napon kezdi tevékenységét. A működő vállalat nyitómérlege egy előre meghatározott napra vonatkozik,

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 29

az év első napjára. Az új vállalat nyitómérlege a vállalatalapításkor készül el, az induló vagyont tartalmazza és a naptári időszak bármelyik időpontjában készülhet. Az új vállalat nyitómérlegét vagyonmegállapító mérlegnek is nevezzük.

– Zárómérleg, a működő vagy megszűnő vállalatra vonatkozik, ez a tárgyi periódus végén készült mérleg, amely tartalmazza a periódus végére vonatkozó eszközök és források értékét. A működő vállalat zárómérlege alapul szolgál a tárgyi év eredményének leosztására. Zárómérleg készülhet a naptári időszak bármelyik időpontjában, ha megszűnő vállalat zárómérlegéről van szó. Ebben az esetben a mérleg tartalmazza az eszközök és források értékét a vállalat megszűnésének pillanatában.

– Időközi mérleg, a törvény által megállapított tárgyi éven belüli időpontra készül el, tartalmazza az eszközök és források értékét, féléves vagy negyedéves periódusokat foglal magába. Az időközi mérleg nem tükrözi az egész tárgyi periódust, csak a működő vállalat realizált eredményét a mérlegkészítés pillanatában. Időközi mérlegnek minősül a különleges (speciális) eseteket szolgáló mérleg is, amely új vállalat nyitómérlege vagy megszűnő vállalat zárómérlege is lehet. Ezekben az esetekben a mérleg a vállalati vagyon számbavételét tükrözi.

VI. A mérlegek formátuma/fajtái

Ismertebb mérlegfajták:

– Vízszintes mérleg: egy kétoldali táblázathoz hasonlítható, melyben bal oldalon az aktívák (eszközök), jobb oldalon pedig a passzívák (források) szerepelnek. A mérleg az eszközöket felosztja álló- és forgóeszközökre, a forrásokat pedig idegen, illetve saját forrásokra, és megjeleníti az eredményt. A vízszintes mérleg szerint az eredmény az eszközök és források (saját és idegen) közötti különbség. Az Európai Unió országai közül vízszintes mérleget használ pl. Franciaország, Németország, Belgium, Görögország.

2. táblázat. Vízszintes mérlegfajta – egyszerűsített mérleg –

Eszközök	Források
A. Befektetett eszközök	A. Saját tőke
B. Forgóeszközök	B. Céltartalékok
C. Aktív időbeli elhatárolások	C. Kötelezettségek
	D. Passzív időbeli elhatárolások

A vízszintes mérleg alapegyenlete:

$$\text{Eszközök} = \text{Saját tőke} + \text{Kötelezettségek}$$

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 30

– A függőleges mérleg lista formájában jelenik meg, amikor függőlegesen először az eszközök, majd a források lesznek feltüntetve, megállapítva a nettó különbözetet. Az EU országai közül függőleges mérleget használ Anglia, Írország, Dánia, Luxemburg, Románia stb.

3. táblázat. Függőleges mérlegfajta

Mérlegtételek
Befektetett eszközök
+ Forgóeszközök
+ Aktív időbeli elhatárolások
= Eszközök összesen
– Rövid lejáratú kötelezettségek
= Eszközök összesen – Rövid lejáratú kötelezettségek
– Hosszú lejáratú kötelezettségek
– Céltartalékképzés ráfordításai
– Passzív időbeli elhatárolások
= Saját tőke

A függőleges mérleg alapegyenlete:

Eszközök – Kötelezettségek = Saját tőke

Az EU-direktívák szerint az egyik forma kiválasztása kötelező, anélkül, hogy meghatározná, konkrétan melyik legyen az.

Irodalomjegyzék

Baricz R. 1994. *Mérlegtan.* Budapest, Aula Kiadó

Baricz R. – Róth J. 2002. *Könyvviteltan.* Budapest, Aula Kiadó

Cojocea, A. 2004. *Bazele contabilității.* București, Ed. Economică Preuniversitaria

Fehér M.(szerk.) 1996. *Mérlegtan és mérlegelemzés* (kézirat). Pécs, JPTE

IASB 2003. *Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok*

Laáb Á. 2006. *Számviteli alapok.* Elmélet és módszertan. Budapest, Typotex Kiadó

Matiș, D. (colab.) 2005. *Bazele contabilității pentru viitori economiști,* Cluj-Napoca, Ed. Dacia

Matiș, D. (colab.) 2005. *Bazele contabilității.* Aspecte teoretice și practice. Cluj-Napoca, Editura Alma Mater

Oprean, I. – Popa, I. 2001. *Bazele contabilității agenților economici din România.* Deva, Ed. Intelcredo

Oprean, I. (colab.) 2002. *Bazele contabilității.* Logica înregistrărilor contabile, Aplicații practice. Cluj-Napoca, Ed. Dacia

Oprea, C. – Ristea M. 2000. *Bazele contabilității.* București, Ed. Național

Papp L. 1993. *Könyvviteltan* (kézirat). Pécs, JPTE

Pântea, P. – Bodea, G. 2003. *Contabilitatea românească.* Deva, Ed. Intelcredo

Pete I. 2007. *Számviteli alapismeretek.* Oradea, Ed. Imprimeria de Vest

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 31

Schildbach, Th. 2006. *IAS/IFRS az EU-ban: Jellemzés és problémák*. Vezetéstudomány

OMFP 94/2001: Ordin pentru aprobarea Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate. *M. Of.* 85/20 februarie 2001

OMFP 306/2002: Ordin pentru aprobarea Reglementărilor contabile simplificate, armonizate cu directivele europene. *M. Of.* 279/25 aprilie 2002

OMFP 1826/2003: Ordin pentru aprobarea precizărilor privind unele măsuri referitoare la organizarea și conducerea contabilității de gestiune. *M. Of.* 23/12 ianuarie 2004

Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în *M. Of.* nr. 48 din 14 ianuarie 2005

joforum72:forum 2008. 01. 28. 23:23 Page 32